

MOZAIKA

EVROPSKÉ
KULTURNÍ
DĚDICTVÍ

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / PODZIM 2018

DZS
Dům zahraniční
spolupráce

Kulturní dědictví jako krok najisto

Nový program
pro mládež

**Setkání s učitelkou
v krajské
komunitě**

Kalendář akcí

24. září

Rozjed' s námi Evropský sbor solidarity!

Slavnostní zahájení nového programu Evropský sbor solidarity. Na návštěvníky čeká pestrý program plný diskuzí, workshopů a živé hudby. Akce je otevřená široké veřejnosti.

www.dzs.cz/cz/evropsky-sbor-solidarity/rozjed-s-nami-evropsky-sbor-solidarity

31. října +
30. listopadu

Výzva programu AKTION ČR – Rakousko

Termín pro podávání žádostí o stipendia pro přípravu diplomové a disertační práce v Rakousku (31. 10.). Termín pro předkládání návrhů projektů spolupráce (30. 11.).

www.dzs.cz/cz/aktion-ceska-republika-rakousko

9. října

Konference EPALE

Konference pro odborníky v oblasti vzdělávání dospělých, zaměřená na téma „Sociální inovace a vzdělávání dospělých“.

www.naerasmusplus.cz/cz/site-a-centralizovane-aktivity-epale/konference-epale-na-tema-vzdelavejte-moderne-pardubice

16. října 2018

Programátorem za 5 minut?

Přímo v budově Domu zahraniční spolupráce si děti i dospělí zkusí ovládat robota nebo napsat svůj první řádek kódu. Zapojit se může každý.

www.dzs.cz/eun

5. – 9. listopadu

Evropský týden odborných dovedností

Celoevropská akce na propagaci odborného vzdělávání. Zahajovací konference v ČR pro účastníky mobility v programu Erasmus+ proběhne 5. listopadu.

www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-odborne-vzdelavani/evropsky-tyden-odbornych-dovednosti

23. – 25. listopadu

Umění žít spolu

Třetí ročník středoškolské konference, která se bude tentokrát věnovat tématu Evropské kulturní dědictví. Na účastníky čeká pestrý program i možnost navštívit „živou knihovnu“.

www.konferenceumenizitspolu.cz

CZEDU CON 2018

FÓRUM MEZINÁRODNÍHO
VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

7. – 8. 11. 2018

Slovanský dům, Empire Hall
Na Příkopě 22, Praha 1

Účast na akci je po oba dva dny zdarma, stravování je zajištěné.
Ubytování a dopravu si hradí každý účastník sám.

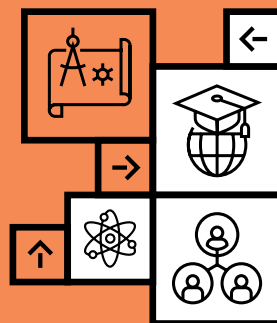
DZS MŠMT Erasmus+

20 let na vlně mezinárodního vzdělávání

HLAVNÍ TEMATICKÉ OKRUHY

- 20 let programu Erasmus v ČR
- Zájem o zahraniční vysokoškolské mobility
- Měření a hodnocení internacionalizace
- Internacionalizace doma
- Uznávání studia ze zahraničí
- Podpora zahraničních studentů
- Víza a pobyt zahraničních studentů v ČR

Více informací, program a registrace → czeducon.cz

Úvodem

Milí čtenáři, léto uteklo jak voda a my pro Vás máme opět připravený zajímavý přehled novinek ze světa mezinárodního vzdělávání. Jak již obálka napovídá, souvisí všechny příspěvky v tomto podzimním vydání Mozaiky s kulturním dědictvím. Je to téma, které v letošním roce hýbe celou Evropou, a zaměřuje se na něj proto i mnoho aktivit a projektů zaštitěných Domem zahraniční spolupráce (DZS).

Na co všechno se můžete v nadcházejících měsících ještě těšit, se dozvíte v rubrice Trendy. Jakým způsobem se můžete Vy sami do oslav Evropského roku kulturního dědictví zapojit, zjistíte v rubrice Jak na to a inspiraci pro Vaše vzdělávací projekty najdete v našem přehledu Dobrá praxe. Tomáš Řepa z Kanceláře Kreativní Evropa se zamyslel nad tím, jak lze kulturní dědictví zpřístupnit široké veřejnosti a má pro Vás i jednu speciální pozvánku. O tom, co všechno obnáší práce učitelů v krajských komunitách a jakým způsobem se podílejí na udržování české kultury za hranicemi naší země, nám povprávěla Klára Moldová, se kterou jsme se setkali u příležitosti jubilejního desátého setkání učitelů u krajanů a lektorů češtiny v zahraničí.

V tomto čísle Vám také představíme nový evropský program, který umožňuje mladým lidem zapojit se do různých dobrovolnických projektů a solidárních činností. A právě o své zkušenosti s dobrovolnictvím se s námi podělila Zaruhi Nazaryan z Arménie, která na začátku roku přijela pomáhat do Muzea romské kultury v Brně.

Kulturní dědictví nám umožňuje pochopit minulost a utvářet budoucnost. My v DZS jsme rádi, že můžeme k jeho podpoře přispět třeba právě sdílením inspirativních příběhů a užitečných rad v naší Mozaice. Přeji Vám krásné čtení,

Michal Uhl
Náměstek ředitelky DZS

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

Kulturní dědictví přispívá k sociální soudržnosti

Rok 2018 byl rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady EU v květnu 2017 prohlášen Evropským rokem kulturního dědictví (ERKD). Hlavním cílem této jedinečné evropské iniciativy je poskytnout všem evropským občanům možnost zapojit se do kulturního života, zúčastnit se řady neopakovatelných akcí na oslavu bohatého a rozmanitého dědictví Evropy a v neposlední řadě posílit pocit příslušnosti ke společné evropské rodině a ke společným evropským kořenům.

Kulturní dědictví nás obklopuje ze všech stran: v našich městech, v obcích, v krajině i na archeologických nalezištích. Potkáváme se s ním nejen v literatuře, v umění, při setkání s různými historickými předměty, ale také v souvislosti s řemeslnými dovednostmi, příběhy jednotlivců, gastronomií, písněmi a filmy. Ve své rozmanitosti nás kulturní dědictví spojuje napříč Evropou, napříč generacemi, napříč náboženskou příslušností a díky technologiím a internetu je nyní přístupné více než kdy jindy. Kulturní dědictví přispívá ke zkvalitnění životů obyvatel Evropy, přináší harmonii a krásu do prostředí, které nás obklopuje, vytváří most mezi minulostí a budoucností.

V průběhu roku 2018 celoevropsky klade důraz na hodnotu kulturního dědictví pro společnost, jeho přínos pro hospodářství, jeho úlohu v evropské kulturní diplomacii a význam jeho zachování pro budoucí generace. Málokdo ví, že kulturní dědictví hraje v Evropě významnou ekonomickou úlohu. Odvětví zaměstnává více než 300 000 osob a je s ním nepřímo spojeno 7,8 milionu pracovních míst, například v cestovním ruchu a ve stavebnictví. Kulturní dědictví má rovněž pozitivní dopad na naši společnost, který je dosud podceňován: přispívá ke kvalitě života, sociální soudržnosti, mezikulturnímu dialogu a míru.

MOZAIKA, podzim 2018 • 3. 9. 2018 • Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma

Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce • Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1, IČO: 61386839, Evid. č.: MK ČR E 23325, Tel.: +420 221 850 100, E-mail: info@dzs.cz, Web: www.dzs.cz, www.naerasmusplus.cz, www.eurodesk.cz. **Redakce:** Lucie Rychlá. **Foto:** shutterstock.com, istockphoto.com **Grafika:** Hedvika Člupná **Tisk:** AF BKK, s.r.o. **Distribuce:** Casus, Direct Mail, a.s. **Předplatné:** Odebírání čtvrtletníku si můžete objednat na stránkách www.dzs.cz, kde také naleznete zdarma ke stažení elektronickou verzi. Vaše dotazy a připomínky zasílejte na e-mail: redakce@dzs.cz

V České republice byl Evropský rok kulturního dědictví zahájen v listopadu 2017 na půdě Ministerstva kultury tehdejším ministrem Danielem Hermanem. V prvním pololetí roku 2018 proběhlo již několik desítek akcí nejrůznějšího charakteru. Začal výjimečný výstavní projekt Šlechta v české diplomacii pod taktovkou Národního památkového ústavu. Sdružení historických sídel Čech a Moravy zase zorganizovalo zajímavou konferenci ve Valticích a úspěšný projekt Brány památek dokořán a Museum Montanelli zahájilo výstavu Mýtný Evropa. Filharmonie Bohuslava Martinů má za sebou úspěšné turné v Indii a Národní divadlo spojilo oslavy 150. výročí založení s ERKD, čímž znásobilo množství poutavých projektů nejrůznějšího charakteru.

Po celé Evropě probíhají tisíce projektů, aktivit a oslav splňujících čtyři hlavní cíle ERKD: zapojení obyvatel a zvýšení zájmu o kulturní dědictví, udržitelnost, ochranu a inovace. V Berlíně se v červnu konal první evropský kulturní summit a byla vyhlášena letošní soutěž o nejpřístupnější město v oblasti kulturního dědictví (Access City Award 2018). Francie například nabízela během léta umělecké a kulturně-vzdělávací projekty pro více než 60 000 mladých lidí a zapojila přes 3000 dobrovolníků do obnovy kulturního dědictví. Irsko oslavilo své klenoty Týdnem kulturního dědictví a Maďarsko uspořádalo velký umělecký festival.

Projekty ERKD mohou být finančně podpořeny například z programu Kreativní Evropa, Erasmus+, Horizont 2020, COSME nebo Evropa pro občany. A vzhledem k tomu, že Evropský rok kulturního dědictví zahrnuje veškeré dědictví, tedy hmotné, nehmotné i digitální, jsou vítány všechny akce, které splňují alespoň jeden z cílů této výjimečné iniciativy, ať se jedná o projekty mezinárodní či lokální, velkolepé či skromné.

Magdalena Fantová
Národní koordinátorka ERKD

Kulturní dědictví jako krok najisto

Evropský rok kulturního dědictví se dostal do své druhé poloviny a již nyní je jasné, že počtem národních a mezinárodních projektů, iniciativ a akcí, které se v jeho rámci konají, překoná všechna očekávání. Co do zapojení laické i odborné veřejnosti bude zdaleka nejúspěšnějším tematickým rokem EU vůbec.

Text: Tomáš Řepa

DO
HLOUBKY

Česká republika patří mezi státy, kde je kulturní dědictví vnímáno zcela pozitivně. Podle průzkumu Eurobarometr na téma „Evropa a kulturní dědictví“, který proběhl v září a říjnu 2017, se plných 82 % dotazovaných v ČR vyjádřilo, že cítí hrdost na nějakou místní historickou památku, lokalitu, umělecké dílo nebo tradici. Přes 70 % souhlasí s názorem, že bydlení v blízkosti míst spojených s kulturním dědictvím může zlepšit kvalitu jejich života. Většina dotazovaných považuje evropskou kulturu za mimořádnou díky její veliké rozmanitosti. Polovina však souhlasí i s tvrzením, že evropské země spojuje společná kultura. Většina Čechů vnímá kulturní dědictví jako něco hodnotného, skrze co se plně identifikují. Tři čtvrtiny souhlasí, že by evropské kulturní dědictví mělo být součástí vyučovacích osnov na školách.

Přístup ke kulturnímu dědictví se dnes již nechápe pouze jako návštěva hradu a zámku nebo připomenutí historických faktů expozic v muzeích. Kromě jeho ochrany se ruku v ruce hledají i nové formy interpretace a způsoby, jak je zpřístupnit mladým generacím. Opravit památku proto již nestačí. Daleko více jí sluší, když se jí zároveň vdechne nový život. Dobrým příkladem tohoto přístupu je hospital Kuks, který v roce 2017 získal prestižní evropské ocenění Europa Nostra, tedy takového památkářského Oscara. Nejvyšším možným evropským oceněním v oblasti památkové péče se tento objekt pyšnit pouze za příkladnou obnovu, ale zejména za vzdělávací programy, které představují dětem a mladým lidem jeho pohnutý osud a historii.

Ostatně Česká republika se ve využívání vzdělávacích metod v oblasti kulturního dědictví drží mezi ostatními zeměmi EU na špici. Svědčí o tom i další oceněný projekt „Památky nás baví“, na kterém spolupracoval Národní památkový ústav s pedagogickými fakultami Univerzity Karlovy a Masarykovy univerzity. Společně vytvořily vzdělávací program památkové péče pro různé cílové skupiny včetně studentů, rodin s dětmi, seniorů a návštěvníků se speciálními potřebami. Součástí projektu je také pět metodik (volně ke stažení), podle kterých lze jednoduše vytvářet programy nové.

Aktuální otázkou je také způsob prezentace kulturního dědictví, které dnes již nedělí jen na hmotné a nehmotné, ale i digitální. Pokud přihlídneme na rostoucí nároky na digitalizaci, kterou přijímají národní strategie, a na pokročilou digitální gramotnost zvláště mladších generací, vychází nám, že návštěvník

památkové instituce již nevystačí pouze se statickými vitrínami plnými exponátů.

Jak se dá vkusně vzdělávat široké publikum, ukazuje příklad první mobilní hry, kterou vytvořilo Národní archeologické muzeum v Neapoli. Hra „Father and Son“ je, jak název napovídá, postavená na příběhu otce, muzejního archeologa, a syna, který se skrze minulost učí o své budoucnosti. Hra je jednoduchá na ovládání, elegantní v grafice a silná v empatii příběhu. Hráč se postupně seznamuje s kulturním dědictvím města, které přinesla historická období od starověkého Říma, přes dobu bourbonských až po současnost. Od uvedení v dubnu 2017 si hru stáhlo přes dva miliony lidí, přičemž počet hráčů nad 35 let věku představuje 57 %. Dnes je hra k dispozici již v šesti jazycích a připravuje se také soundtrack.

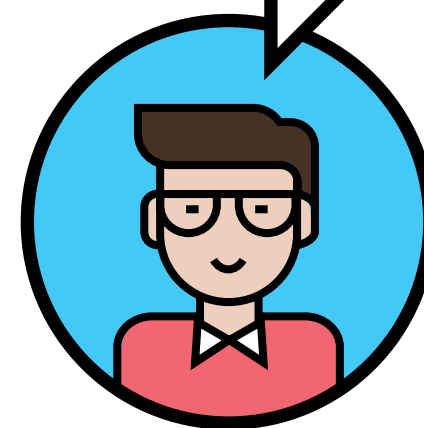
Stále větší prostor se dává také možnostem virtuální reality, která má v blízké budoucnosti velký potenciál. Kulturní instituce ji stále častěji zařazují do doprovodných vzdělávacích programů. Pokud je téma dobře zpracované a divákovi nelacině a vkusně podané, lze virtuální realitu považovat za velmi efektivní a dnes stále atraktivní nástroj, jak předat komplexní a zapamatovatelnou informaci návštěvníkům všech věkových kategorií.

Jedním z významných komunitárních programů zaměřených na kulturu a propojování tradic s novými technologiemi je Kreativní Evropa. Program je financován z rozpočtu Evropské komise a pravidelně vyhlašuje výzvy na podporu kultury a kreativního průmyslu. I přes prestiž, kterou si program stále drží, naráží české žádosti na vysokou konkurenci projektů v evropském měřítku i na to, že žadatelé

musí své projekty ze 40–50 % spolufinancovat. Ačkoliv je tedy úspěšnost českých projektů při získávání dotací nízká, daří se jim navazovat přímou spolupráci s jinými evropskými institucemi, díky které si mohou vyměňovat cenné zkušenosti.

Do světa kulturního dědictví lze aktivně vstupovat i jinak. Nosnou součástí práce v této oblasti se stávají programy pro mladé dobrovolníky. To dokazují například pracovní prázdniny pro anglické dobrovolníky na českých památkových objektech, organizované již od roku 2008 britskou organizací The Friends of Czech Heritage. Celosvětově jednou z největších dobrovolnických iniciativ je UNESCO World Heritage Volunteers, která se soustřeďuje na zapojení mladých lidí do projektů ochrany a propagace kulturního dědictví zapsaného na seznam UNESCO. Od za-

→ Rád bych upozornil na jednu podzimní akci v rámci roku kulturního dědictví, která se nemusí již nikdy opakovat. Na Mezinárodní den míru 21. září se od 18:00 na čtvrt hodiny rozezní zvony věží, kostelů a kaplí po celé Evropě. Zvuk zvonu beze slov je příkladem kulturního dědictví, které chápou všichni.

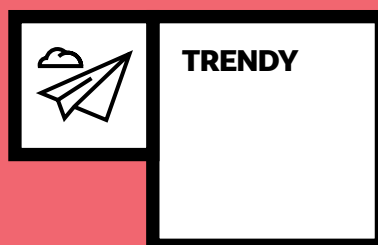

ložení v roce 2008 prošlo programem zhruba 3 500 dobrovolníků z více než 70 zemí světa. Evropskou část programu zajišťuje organizace European Heritage Volunteers, která pořádá vzdělávací projekty pro studenty, během kterých získají základní znalosti o řemeslné výrobě, tradičních technikách a podobně. Program doplňují přednášky a komentované prohlídky představující danou oblast v širším kontextu. Pro mladé lidi jsou tyto projekty přínosné nejen z jazykového hlediska, ale také jako příležitost k výměně zkušeností s účastníky z jiných zemí. Projekt jim navíc poskytuje první praktické zkušenosti, které mohou dále využít při studiu nebo v budoucím zaměstnání.

Rok věnovaný kulturnímu dědictví vzedmul velkou vlnu zájmu o národní a mezinárodní kulturní dědictví v celé Evropě. Na politické úrovni se na úspěchy z letošního roku snaží navázat takzvaná Berlínská výzva k akci, která vybízí všechny vzdělávací a kulturní instituce, aby v podpoře kulturního dědictví pokračovaly i v budoucnu.

Autor článku pracuje v Kanceláři Kreativní Evropa – Kultura, Sekce pro kulturní dědictví

S přesahem do budoucnosti

Podle údajů Evropské komise se v rámci Evropského roku kulturního dědictví uskutečnilo jen během prvních šesti měsíců roku přes 2 500 akcí, do kterých se zapojilo přes milion lidí. Zjistěte, jaké iniciativy začaly v oblasti mezinárodního vzdělávání a co v tomto ohledu chystá na podzim Dům zahraniční spolupráce (DZS).

10 evropských iniciativ

Aby zajistila, že akce pořádané v rámci Evropského roku kulturního dědictví budou mít dopad i po skončení roku 2018, vytyčila si Evropská komise čtyři dlouhodobější cíle (zapojení, udržitelnost, ochrana a inovace), které nadále rozpracovala do deseti konkrétních iniciativ. Každá z nich v sobě spojuje různé projekty a aktivity, na nichž Evropská komise spolupracuje s dalšími evropskými institucemi.

Oblasti školního vzdělávání se týká iniciativa **Dědictví ve škole**, v rámci níž byla například na platformě eTwinning spuštěna soutěž o nejlepší projekt s tématem kulturní dědictví, jejíž výsledky budou slavnostně vyhlášeny v prosinci ve Vídni. Získat praktické rady, jak téma kulturní dědictví více (a lépe) zapojit do školní výuky mohou zájemci na konferenci „eTwinning a naše dědictví: kde se

minulost setkává s budoucností“, která se bude konat 25. – 27. října ve Varšavě.

Na oblast odborného vzdělávání se zaměřuje iniciativa **Dovednosti související s dědictvím**, jejímž cílem je zdůraznit společenský a ekonomický význam odborných dovedností. Dosáhnout toho chce Evropská komise například šířením příkladů dobré praxe či zvyšováním atraktivity studijních oborů a povolání souvisejících s udržováním kulturního dědictví (například v rámci Evropského týdne odborných dovedností).

Většímu zapojení mladých lidí do projektů souvisejících s kulturním dědictvím se věnuje iniciativa **Dědictví a mládež**. Ta se soustřeďuje především na spolupráci s organizací UNESCO a na propagaci nového programu Evropský sbor solidarity, díky kterému se mohou mladí lidé zapojit do různých dobrovolnických projektů. ✕

Spolupráce s Českými centry

Foto: MZV ČR

Na konci června podepsala ředitelka DZS Dana Petrova Memorandum o spolupráci s ředitelem Českých center Ondřejem Černým. Obě instituce se tím zavázaly k jednotnému prosazování společných zájmů, kterými jsou zvyšování povědomí o České republice a posilování jejího obrazu v zahraničí. Díky prohloubení předchozí úspěšné spolupráce, včetně přímé účasti DZS na projektech a akcích center, budou mít například zahraniční studenti více příležitostí seznámit se s možnostmi studia na českých vysokých školách. Již nyní obě instituce připravují společnou účast na mezinárodním veletrhu vzdělání v Kyjevě, který proběhne na jaře 2019. Česká centra jsou agenturou Ministerstva zahraničních věcí pro propagaci České republiky v zahraničí. Působí ve 22 velkoměstech na třech kontinentech. ✕

Podzimní inspirace od DZS

Tématu kulturního dědictví se budou věnovat hned dvě konference pořádané DZS během měsíce října. Otázku, jak dochází k přenosu a rozvoji kulturního dědictví prostřednictvím zahraničních pracovních stáží a projektů spolupráce v odborném vzdělávání, budou řešit účastníci **Tematické konference Erasmus+** odborné vzdělávání, která se uskuteční v hotelu Eden v Praze 18. října. Představí se na ní jak české, tak slovenské projekty a program doplní ukázky tradičních odborných dovedností.

Ve stejném termínu začne v Plzni třídení **konference sektoru školního vzdělávání** pro učitele a experty v oblasti vzdělávání zapojené do projektů v rámci programu Erasmus+ nebo v aktivitě eTwinning. Součástí této národní konference bude sdílení příkladů dobré praxe a workshopy. DZS k této příležitosti vydá novou publikaci s výběrem inspirativních projektů s tematikou kulturního dědictví. ✕

V týdnu od 5. do 9. listopadu proběhne již třetí ročník **Evropského týdne odborných dovedností** s mottem Objev svůj talent. Po celé Evropě se uskuteční stovky akcí, jejichž cílem je zvýšit atraktivitu a prestiž odborného vzdělávání a inspirovat jednotlivce bez rozdílu věku, aby v sobě objevili svoje schopnosti a talent. V České republice má koordinaci těchto akcí na starosti DZS, který také 5. listopadu pořádá zahajovací konferenci.

O dva týdny později (23. – 25. 11.) se na téma evropské kulturní dědictví zaměří již třetí ročník úspěšné konference pro středoškoláky **Umění žít spolu**. Účastníky čeká opět velmi zajímavý program plný besed a workshopů, které představí kulturní dědictví jako aktuální téma každodenního života. V rámci večerního programu pak budou účastníci moci navštívit živou knihovnu plnou poutavých „knihačů“. Více informací o konferencích naleznete na www.naerasmusplus.cz a www.konferenceumenizitspolu.cz. ✕

Studentská organizace Erasmus Student Network CZ připravuje na podzim změny v oblíbené poznávací soutěži CZECH IT! Challenge, která zahraničním studentům v České republice umožňuje objevovat zajímavá místa naší země. Místo tříčlenných týmů budou moci nově soutěžit pouze jednotlivci a seznam zábavných úkolů bude doplněn o zbrusu nové výzvy. Pravděpodobně dojde i na změnu samotného názvu soutěže. V letošním roce se do CZECH IT! Challenge zapojilo přes šest desítek studentů, kteří mohli během svých cest navštívit třeba lázně Luhačovice, pramen Vltavy, propast Macochu nebo znojenské podzemí. Na ty nejúspěšnější čekaly na konci letního semestru hodnotné ceny. Smyslem projektu je upozornit zahraniční studenty na to, že Česká republika skrývá velké množství míst, která stojí za to navštívit. ✕

Poznávejte Česko hravě

Cestování rozšiřuje obzory

Přes 100 000 mladých Evropanů projevilo zájem procestovat během letních prázdnin Evropu v rámci iniciativy #DiscoverEU, kterou letos na jaře vyhlásila Evropská komise.

Ta na soutěž vyčlenila celkem 12 milionů eur a vlakovou jízdenku InterRail nakonec rozdala 15 000 šťastlivců. V České republice se do soutěže přihlásilo přes 2 000 lidí a bezplatnou „lítačku“ na cesty po Evropě získalo 311 z nich. Smyslem iniciativy je umožnit osmnáctiletým Evropanům zvýšit si povědomí o kulturním bohatství a klíčových hodnotách unie. Zážitky mladých cestovatelů lze sledovat na sociálních sítích v příspěvcích s hashtagem #DiscoverEU. Během podzimu bude vyhlášeno druhé kolo této výzvy. Podrobnosti budou zveřejněny na stránkách Evropského portálu pro mládež. ✕

Kultura Keltů v Čechách a Galicii

Vytvoření jakéhosi identikitu Kelta – představy jak vypadal, jak žil, co jedl, jaké byly jeho tradice, jaké slavil svátky a podobně – to je náplň ročního projektu „Keltská kultura na území Čech a Galicie: podobnosti a rozdíly“, na kterém od října 2017 spolupracuje Obchodní akademie Dr. Edvarda Beneše ve Slaném se střední školou IES David Buján ve španělském městě Cambre. Celkem 20 žáků (10 českých a 10 španělských) ve věku 16–18 let nejprve zjišťovalo informace o Keltech ve svých regionech. Odbornou pomoc a zajímavé nápady získali čeští žáci od pracovníků Archeologického ústavu Akademie věd. Během projektu se žáci vzájemně navštívili, aby porovnali nastudované informace. Komunikovali spolu ale i prostřednictvím Skype. Hlavním výstupem celého projektu bude elektronická brožura o Keltech, shrnující nasbírané informace. Spolupráce na projektu pomohla žákům zlepšit jejich jazykové kompetence, kritické myšlení a prezentační schopnosti. Vyzkoušeli i nové technologie, průvodcování či tvorbu itinerářů. V neposlední řadě se zvýšil jejich zájem o jiné kultury a získali široký přehled o životě Keltů v Čechách a v Galicii. Projekt byl přínosný i pro zapojené učitele, kteří získali nové kontakty, naučili se pracovat s různými kreativními programy a vyzkoušeli odlišné metody výuky. Projekt získal oficiální label Evropského roku kulturního dědictví a tento podzim bude prezentován mimo jiné na Veletrhu věd v Cambre nebo v rámci kampaně Erasmus Days.

Historické oděvy a účesy

To, že budování dlouhodobého partnerství se zahraničními školami se vyplatí, dokazuje úspěšný projekt „We learn from history“, který proběhl v letech 2015–2017 a jehož koordinátorem byla SUPŠ Jihlava-Helenín. Šest středních odborných škol z Česka, Slovenska, Maďarska a Rumunska navázalo na předchozí spolupráci v oborech módního návrhářství, kadeřnictví a uměleckého make-upu, aby vytvořily kolekci historických kostýmů, inspirovaných obdobím antiky, renesance, baroka a secese. Každý model navíc doplnily historicky věrným účesem a líčením. Do projektu bylo přímo zapojeno více než 200 žáků a učitelů. Důležitou součástí byly společně tvůrčí dílny zaměřené vždy na jedno konkrétní období. Pro každý workshop si žáci připravili prezentaci o charakteristických prvcích účesů a oděvů z daného období a také fotografie již vytvořených modelů, zasazených do historicky odpovídajícího prostředí. Přímě během těchto mezinárodních setkání vytvořili ještě jeden účes a pořídili fotografii nového modelu. Celkem tedy vzniklo 20 fotografií historických modelů, z kterých byl následně vytvořen kalendář. Vznikl také podrobný katalog všech fotografií, včetně těch zachycujících tvorbu a přípravu modelů. Každá země navíc uspořádala o projektu výstavu. Komunikačním jazykem projektu byla angličtina a právě zlepšení jazykových kompetencí bylo jedním z hlavních cílů projektu. Školy díky projektu ještě více prohloubily spolupráci a navíc pomohly zatraktivnit obor kadeřnictví a módní návrhářství ve svých regionech.

Svět muzeí – svět idejí

Profesionální muzea potřebují vzdělané pracovníky. S touto tezí přistupuje ke vzdělávání svých zaměstnanců Muzeum východních Čech v Hradci Králové, které již po několikáté za sebou uspělo v žádosti o grant z programu Erasmus+. Jeho nejnovější projekt „Muzeum – místo vzdělávání“ umožní osmi zaměstnancům vyjet do zahraničí na stínování (job-shadowing). Bezprostředně přitom navazuje na podobný projekt s názvem „Svět muzeí – svět idejí“, který skončil letos v červenci. Díky němu se například jeden z pracovníků mohl zúčastnit terénních výzkumů ve Francii, a obohatil tak sbírky hradského muzea o nové paleontologické předměty. Dvě jeho kolegyně jely na návštěvu do Polska, kde se mimo jiné seznámily s kreativním zprostředkováním historických faktů nebo s prací lektorů v expozicích a výstavách. Další zaměstnankyně se zase na Slovensku zapojila do mykologického výzkumu a přivezla si s sebou zpátky nové položky do herbářových sbírek. Kromě zvýšení kvalifikace zaměstnanců přinesl projekt také nový přísun energie a kreativity do činnosti muzea a pozvedl ho na mezinárodní úroveň. Díky další finanční podpoře budou moci pracovníci muzea v získávání nových znalostí a zajímavých zkušeností pokračovat ještě do léta příštího roku. V rámci stínování zavítají do Muzea dekorativních umění a Muzea první světové války v Paříži, do Národopisného muzea ve Vídni či do Muzea Západní Lužice v Saské Kamenici. Pokračovat budou i v rozběhnutých terénních výzkumech.

Tvůrčí dílny s Karlem IV.

V roce 2016 si Česká republika připomněla 700 let od narození římského císaře a českého krále Karla IV. Toto výročí se stalo inspirací pro evropský projekt zaměřený na zapojení mladých lidí s handicapem do společenského dění a na rozvoj dobrovolnictví. Projekt „Dědictví Karla IV.“ koordinovalo české občanské sdružení Duha, která se zaměřuje na netradiční formy vzdělávání dětí a mládeže. Na projektu spolupracovalo s partnerskými organizacemi v Rumunsku a na Maltě a se dvěma pražskými speciálními školami. V rámci projektu navštívili účastníci v Praze dvě haptické výstavy o románském a gotickém umění. Nové poznatky pak využili v tvůrčích dílnách, kde z keramické hlíny vyráběli modely prvků románských a gotických staveb. Pomocí neformálních metod vzdělávání a speciálních pomůcek (hmatové listy, kratony s plastickými reliéfy) získali řadu informací o české historii, umění a architektuře. Zapojili se i do dalších kreativních dílen, během nichž vytvářeli například obrazy ve stylu Mistra Theodorika nebo šperky z drátů a korálků. Ty si mohli po skončení projektu nechat na památku. Všechny aktivity byly koncipovány tak, aby se jich mohli zúčastnit mladí lidé bez ohledu na handicap. Během workshopů jim totiž pomáhali mladí dobrovolníci bez handicapu, kteří si díky projektu zlepšili své organizační a komunikační schopnosti, včetně empatie. Závěrečným výstupem projektu byla haptická výstava vytvořených modelů gotických oken a dalších výrobků.

Pražská rotunda sv. Václava (foto: MFF UK)

Úspěšná spolupráce má pokračování – využijte ji i vy!

Rekonstrukce románské rotundy sv. Václava, která byla 376 let považována za ztracenou, celková rehabilitace třebechovického Proboštova betlému či digitální restaurování 14 českých filmů včetně klasik jako Starci na Chmelu, Adéla ještě nevečeřela a Tři oříšky pro Popelku – i na tyto projekty přispěly České republice prostřednictvím Fondů EHP a Norska státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko v letech 2009–2014.

V rámci stejného grantového období podpořily tyto země také na 80 projektů v programu Vzdělávání, který administrativně spravuje Dům zahraniční spolupráce (DZS). Díky poskytnuté finanční podpoře se mohli

například studenti FAMU zúčastnit tvůrčích dílen v Norsku a na Islandu, kde spolu se svými protějšky z místních filmových škol pracovali na nových scénářích. A školy následně zahájily další spolupráci.

Pedagogové z české soukromé vysoké školy Art & Design Institut si zase zvyšovali odbornou kvalifikaci a vyměňovali zkušenosti s kolegy na Islandu v rámci projektu „The marketing of galleries and trading artworks“. Zjišťovali, jak galerie v zemi ohně a ledu propagují tamní uměleckou tvorbu a jak partnerská univerzita

připravuje studenty na budoucí kariéru v oboru. Své poznatky využili při výuce doma.

Od roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie a tím také do Evropského hospodářského prostoru, podpořily Fondy EHP a Norska v naší zemi projekty za více než šest miliard korun. Mezi prioritní oblasti podpory patří ochrana životního prostředí, kulturní dědictví, veřejné zdraví, vzdělávání, věda a výzkum a spolupráce v justici. Velký důraz je kladen také na lidská práva, inkluzi Romů a rozvoj občanské společnosti.

Dobrá zpráva pro Česko je, že Fondy EHP a Norska budou v podpoře zajímavých projektů u nás pokračovat i nadále. Pro již třetím grantové období získala Česká republika zhruba pět miliard korun. Na program Vzdělávání bylo (spolu s příspěvkem od českého státu) vyčleněno téměř 200 milionů korun. O příspě-

vek z této částky budou moci již od konce letošního roku žádat u DZS všechny vzdělávací instituce. Podrobnější informace najdete na webu dzs.cz.

**Na program
Vzdělávání
bylo vyčleněno
200 milionů korun**

Sjednocení v rozmanitosti

Text: Lucie Rychlá

Rádi byste zařadili téma kulturní dědictví do výuky nebo mimoškolních aktivit pro děti a mládež? Nejste si ale jistí, jak z velkého množství informací vybrat něco, co by vaše svěřence opravdu zaujalo a motivovalo je zajímat se o tuto oblast dál? V této rubrice vám představíme hned dva zdroje inspirace, kde najdete také potřebnou podporu. A pokud se naopak sami chcete v této oblasti vzdělávat nebo byste rádi získali více praktických zkušeností, tak i pro vás máme připraveny zajímavé tipy.

Než se pustíme do představení různých portálů a programů, stojí za to zmínit, že v rámci Evropského roku kulturního dědictví (ERKD) je možné získat pro všechny akce a projekty, které přispívají k dosažení alespoň jednoho z cílů těchto celoevropských oslav, oficiální označení ERKD 2018.

Toto označení je vyhrazeno pouze pro aktivity, které se uskuteční od prosince 2017 do 31. prosince 2018. Stále je tedy čas nějakou akci připravit a o udělení označení požádat. Organizátoři budou mít následně oprávnění používat oficiální logo, slogan „Naše dědictví: kde se minulost setkává s budoucností“ a hashtag #EuropeForCulture. Podrobnější informace o udělování označení ERKD lze najít na stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR. Inspiraci pro uspořádání nějaké akce nebo projektu lze získat například v přehledné brožuře „101 Event Ideas for 2018“, která je zdarma ke stažení v anglické a francouzské verzi na stránkách www.europeanheritagedays.com.

Hlavním cílem Evropského roku kulturního dědictví je oslovit co nejširší publikum,

zejména děti a mladé lidi nebo osoby, které jen zřídka přijdou s kulturou do styku, aby objevovali a hlouběji poznávali bohatou kulturní rozmanitost Evropy a aby v sobě posílili pocit sounáležitosti. K dosažení tohoto cíle přispívá také každoročně se opakující aktivita Rady Evropy a Evropské komise – Dny evropského dědictví (EHD). Letošní ročník těchto oslav proběhne 8. až 16. září, hlavní téma je „Společné dědictví, společné hodnoty“.

V České republice se tato akce koná již od roku 1991. Veřejnosti se během ní tentokrát otevře 812 památek a proběhne téměř 300 doprovodných akcí. Přípravu jsou

například komentované prohlídky, výstavy, městské slavnosti a různé soutěže. Na většině zpřístupněných objektů bude v uvedené dny vstup zdarma. Zpřístupněním méně či zcela neznámých a často běžně uzavřených památek, budov a prostor se EHD snaží veřejnosti zprostředkovat širší povědomí o národním kulturním dědictví. Na stránkách www.historickasidla.cz je možné stáhnout si mobilní aplikaci s přehledem všech otevřených památek a akcí.

Hlavním cílem ERKD je oslovit širokou veřejnost, aby objevovala bohatou kulturní rozmanitost Evropy

EUROPEANA
digitální sbírky

eTWINNING
komunita škol

ERASMUS MUNDUS
studijní programy

EVROPSKÝ PORTÁL PRO MLÁDEŽ

Umělecké příběhy pro žáky základních škol, virtuální výstavu Leonarda da Vinciho či hudební ukázky světových skladatelů – to vše a mnohem více můžete bezplatně využít na online platformě Europeana. Tento jedinečný projekt vznikl z iniciativy Evropské komise v listopadu 2008 a aktuálně umožňuje přístup k více než 50 milionům digitálních záznamů z více než 3 700 knihoven, muzeí, archivů a galerií. Najdete zde materiály ze 43 zemí Evropy ve více než 20 jazycích včetně knih, obrazů, rukopisů, map, partitur a filmů. V tomto rozsáhlém množství materiálů se můžete snadněji zorientovat prostřednictvím tematicky uspořádaných sbírek a virtuálních výstav. Na pomoc učitelům pro efektivní využití platformy při výuce vznikl masivní otevřený online kurz „Europeana in your classroom“, který je bezplatně přístupný přes portál European Schoolnet Academy. V rámci tohoto kurzu se učitelé také dozvědí, jak používat nejrušnější aplikace a digitální nástroje pro práci s uměleckými sbírkami. Jednou z nich je například aplikace VanGoYourself, která žákům umožňuje vytvořit novou verzi známých obrazů s využitím vlastních fotografií. Další možnosti spolupráce napříč evropskými vzdělávacími a kulturními institucemi nabízí iniciativa Europeana Pro, díky které získávají rozsáhlé historickým sbírky nový život. Zde je také volně ke stažení praktická příručka „Guide to using Europeana in education“ dostupná v pěti jazycích.

Podle průzkumu Eurobarometr si devět z deseti Evropanů myslí, že by kulturní dědictví mělo být součástí školní výuky. S tímto názorem souhlasí i mnoho učitelů v zapojených v aktivitě eTwinning. Učitelům, kteří chtějí na toto téma realizovat eTwinningový projekt, poslouží například několik předpřipravených projektových balíčků. Jedním z nich je balíček „Kulturní dědictví“ pro žáky ve věku 12–15 let, který se zaměřuje na poznávání toho, v čem jsou si evropské národy podobné a v čem rozdílné a na uvědomování si evropských hodnot. Balíček s názvem „Kulturní e-kaleidoskop“ má zase za cíl zlepšit vzájemné porozumění mezi dětmi různého etnického původu. Učitelé a ředitelé všech typů škol se mohou také přihlásit do bezplatného online kurzu „Tangible and intangible cultural heritage“, který proběhne od 8. do 20. října. Jeho cílem je na konkrétních příkladech ukázat, jak lze prostřednictvím eTwinningových projektů přispět k uvědomění si společného evropského dědictví. Po jeho absolvování mohou účastníci získat certifikát. V letošním roce se téma kulturního dědictví prolínalo mnoha eTwinningovými aktivitami včetně různých workshopů, jarní kampaně a vyhlášení celoevropské soutěže o nejlepší projekt. Její výsledky budou oznámeny v prosinci na závěrečné konferenci k Evropskému roku kulturního dědictví ve Vídni.

Studenti magisterských programů z celého světa se mohou tématu kulturního dědictví věnovat v rámci prestižního integrovaného programu Erasmus Mundus Joint Master Degree (EMJMD), který nabízí mezinárodní konsorcium vysokoškolských institucí. Studium trvá v rozmezí 12 až 24 měsíců a je možné pro jeho absolvování získat stipendium, které pokrývá náklady na školné, cestu, ubytování a další výdaje v rozsahu celé délky studijního programu. Výše stipendia se liší podle doby trvání programu a podle toho, zda student pochází z programové či partnerské země. Aby se mohl zájemce do programu přihlásit, nemusí být studentem instituce, která ho nabízí. Přehled všech studijních programů v rámci EMJMD pro období 2018–2019 lze najít na internetových stránkách Evropské komise (eacea.ec.europa.eu). Jedním z nich je „TEMA+ European Territories: Heritage and Development programme“, který připravuje studenty na budoucí kariéru ve státní správě, územním plánování a výzkumu zaměřeném na kulturní dědictví. Do tohoto programu je zapojena také Univerzita Karlova. Tanec a další pohybové systémy jakožto příklad nehmotného kulturního dědictví jsou zase předmětem studia v programu „Choreomundus“. Jde o společný projekt čtyř univerzit ve Francii, Norsku, Maďarsku a Velké Británii. Na oblast komparativní literatury a intermediálních studií se zaměřuje program „Crossways in Cultural Narratives“, díky kterému mohou studenti absolvovat až tři mobility.

Hledáte mezinárodní výměnné programy, stipendia, granty nebo jiné příležitosti pro umělce? Rádi byste se dozvěděli více o tom, jak Evropská unie podporuje kulturní rozmanitost, integraci a mírové soužití v Evropě? Navštivte stránky Evropského portálu pro mládež. Portál se věnuje osmi hlavním tématům a poskytuje informace z 34 zemí ve 28 jazycích (včetně češtiny). Aktualizaci obsahu stránek má na starosti Evropská komise a síť Eurodesk. V rámci sekce zaměřené na kulturu a tvořivost si můžete vybrat z široké nabídky možností, které jsou pro mladé lidi k dispozici. Novou inspiraci, zkušenosti a možnosti spolupráce v oblasti kultury můžete získat třeba prostřednictvím programu „Step beyond“ Evropské kulturní nadace. Ta poskytuje cestovní granty začínajícím umělcům a kulturním pracovníkům na poznávací cesty. Zahraniční pobyty pro tuto cílovou skupinu nabízí i další organizace. Jejich přehled najdete na stránkách portálu v sekci Mezinárodní výměnné pobyty pro umělce. Podporou kulturní rozmanitosti v Evropě se zabývá také Centrum SALTO-Youth, které poskytuje neformální vzdělávání pracovníkům s mládeží a mladým lídrům. Pokud se věnujete pokročilé tvůrčí práci nebo akademickému výzkumu, můžete zase požádat o stipendium programu Bogliasco Fellowship nebo o stipendium UNESCO-Aschberg. UNESCO nabízí mladým lidem také další příležitosti například v rámci fóra mládeže či dobrovolného programu v oblasti světového dědictví.

Jako bych reprezentovala historii, mluvila za ni i o ní

Text: Lucie Durcová

Do oslav Evropského roku kulturního dědictví je v České republice zapojeno mnoho kulturních a vzdělávacích institucí. Jednou z nich je také Muzeum romské kultury v Brně, které patří díky svým rozsáhlým sbírkám a aktivitám k jedinečným i v evropském kontextu. Právě tam se na začátku roku vydala v rámci dobrovolnického projektu pomáhat **Zaruhi Nazaryan z Arménie**. Je to její první návštěva České republiky a její první osobní setkání s romskou komunitou.

Co tě motivovalo k tomu, aby ses přihlásila na dobrovolnickou službu v České republice?

O České republice jsem toho před příjezdem moc nevěděla, jen to, že jako Arménie byla ovlivněná komunistickým režimem. Teď, když jste součástí EU, jsem chtěla zjistit, jakými změnami jste prošli a porovnat to s mojí zemí. Můj druhý důvod byla angličtina. Chtěla jsem jet někam, kde se nedomluví francouzsky a budu se moct zlepšit v angličtině.

Proč sis vybrala právě projekt v Muzeu romské kultury (MRK)?

Když jsem procházela dobrovolnické projekty v České republice, chtěla jsem se přihlásit na práci, kterou nemůže dělat úplně každý a kde bych mohla získat hlubší zkušenosti v určité oblasti. Navíc, i když v Arménii žije hodně romských obyvatel, já jsem nikdy s žádným z nich osobně nemluvila. Chtěla jsem je proto poznat blíže. Zároveň mě zajímalo, jak žijí lidé, kteří nemají svou vlast, a přesto si jsou schopni udržet svoji velmi specifickou kulturu. No a taky jsem chtěla v něčem překročit vlastní hranice. Provázení

v muzeu a ještě k tomu v angličtině je pro mě opravdu velkou výzvou.

Věděla jsi něco o romské kultuře už před příjezdem?

Jak jsem již zmínila, v Arménii žije poměrně hodně Romů. V některých ohledech jsou si s námi podobní. Například stejně jako oni jsou i Arméni poměrně dost pověřiví. Věděla jsem

taky, že Romové žijí nomádky způsobem a znala jsem některé jejich tance. Když jsem byla mladší, chodila jsem totiž na taneční hodiny, kde jsme se učili některé romské tance a poslouchali jejich hudbu.

Jaká je zatím tvoje zkušenost s prací v MRK?

Opravdu si to tu užívám. Baví mě nejen moje práce průvodkyně, ale mám taky ráda lidi, kteří tu pracují a chodí sem. Všichni jsou velmi přátelští a nápomocní. Taky moc ráda trávím čas s místními romskými dětmi. Nejdřív jsem se obávala, že si nebudeme rozumět, protože jsem neuměla česky, ale nebyl v tom problém. Zvládli jsme se domluvit rukama nohama. Od příjezdu jsem se tu spíš věnovala právě dětem a učila je

angličtinu. Návštěvníky jsem po muzeu provázela většinou jen, když jsem měla volno, nebo když jsme tu měli velkou skupinu a museli ji rozdělit. Práce muzejní průvodkyně je pro mě ale naprosto úžasný zážitek. Je to jako bych reprezentovala historii – mluvila za ni i o ní.

Navštěvuješ sama nějaká muzea, například když cestuješ? Jaké jsi navštívila naposledy?

Ráda navštěvuji muzea, ve kterých se můžu dozvědět opravdu něco zajímavého. Nechodím ale do muzeí pokaždé, když někam jedu, jen abych si to tam vyfotila. Rozhoduji se i podle času a opravdu si vybírám. Naposledy jsem navštívila Vatikánská muzea a Sixtinskou kapli.

Na jakých aktivitách ses v MRK podílela? Co ti přišlo nejzajímavější?

Zapojila jsem se třeba do aktivit v rámci muzejní noci. Stejně jako moji kolegové jsem vítala návštěvníky, představovala jim naše aktivity a vysvětlovala, co můžou v muzeu vidět. Pomáhala jsem i s organizací letních

Zaruhi Nazaryan (24 let)
Pochází z Arménie, kde žije v hlavním městě Jerevan. Vystudovala obor lingvistika a francouzský jazyk. Před odjezdem do střední Evropy pracovala v imigračním centru pro arménské uprchlíky, kteří se rozhodli vrátit zpět do vlasti. Během pobytu v Česku se zlepšila nejen v angličtině, ale naučila se také česky. V Muzeu romské kultury v Brně stráví v rámci Evropské dobrovolné služby celkem rok.

táborů pro místní romské děti. Připravili jsme tu pro ně různé aktivity. V té době jsem je učila trochu o arménské abecedě. Děti měly za úkol vyhledat v abecedě písmena ze svého jména a pak je napsat v arménštině. Taky jsem se byla podívat na program v rámci Ghetto festivalu, který byl naprosto úžasný. Moc se mi líbily koncerty romské hudby. Některé akce, například slavnostní zahájení naší nové dočasné výstavy, jsem ale bohužel propásala, protože jsem v tu dobu cestovala.

V čem vidíš přínos dobrovolnické práce pro tebe samotnou? Co ses během práce v MRK naučila nového?

Naučila jsem se toho opravdu hodně. Po příjezdu do Arménie si budu muset udělat zpětnou reflexi a zhodnocení mých zážitků. V tuto

chvilu jsem velmi šťastná, že jsem sem vůbec mohla přijet. Změnila jsem názor na spoustu věcí a celkově si rozšířila obzory. Víc jsem se osamostatnila a teď už vím, že si dokážu sama poradit. Zlepšila jsem se v angličtině a naučila se i česky a taky jsem si tu našla nové kamarády.

Co bys mladým lidem, kteří dobrovolnictví zvažují, poradila?

Rozhodně do to jděte! A vyberte si zemi, která je dál od té vaší a kde mají jinou kulturu. Taky si myslím, že je lepší vyjet na dobrovolnický projekt, když jste trochu starší, protože z té zkušenosti dostanete víc. S každým rokem se váš pohled na svět mění a tuhle zkušenost je opravdu důležité ocenit. Myslím, že když věcem víc rozumíte, tak je taky dokážete víc ocenit.

Jsem ráda, že jsem se do tohoto programu zapojila teď a ne, když mi bylo osmnáct. Ale samozřejmě záleží na motivaci každého člověka.

V letošním roce slaví Evropa rok kulturního dědictví. Měla jsi během pobytu v ČR možnost poznat místní kulturní památky?

Abych pravdu řekla, tak jsem většinu volného času trávila spíš výlety do přírody. Se skupinou cizinců žijících v Brně jsem byla například na výletě v lese v Blansku a u nedalekých jeskyní. Zanedlouho ale jedu navštívit Třebíč, o které vím, že je na seznamu památek UNESCO, a byla jsem i v Olomouci. Kromě toho jsem během mého pobytu v České republice navštívila taky města jiných evropských zemí, třeba Vídeň, Budapešť a Berlín.

Evropský sbor solidarity

Text: Redakce DZS

V srpnu 2017 dorazila skupinka evropských dobrovolníků do italského města Norcia, kde v průběhu několika týdnů pomáhali s odstraňováním následků škod po zemětřesení, které tuto oblast vážně zasáhlo. Podíleli se nejen na obnově historických budov, ale pořádali spolu s místními obyvateli také různé kulturní akce. Dobrovolnický projekt italské organizace Kora byl jedním z prvních projektů vybraných pro nový program pro mládež, Evropský sbor solidarity (European Solidarity Corps).

Evropský sbor solidarity byl iniciován Evropskou komisí v prosinci 2016 s cílem pomoci mladým lidem ve věku 18–30 let, aby se zapojili do široké škály dobrovolnických aktivit v oblastech jako životní prostředí, kultura, sociální služby či podpora uprchlíků. Jeho snahou je také podpořit mladé lidi při vstupu na pracovní trh a přispět tak ke snižování nezaměstnanosti v EU. V květnu 2017 navrhla Komise vyčlenit na Sbor solidarity více než 340 milionů eur, aby mohl do konce roku 2020 podpořit na 100 000 mladých lidí. Letos v létě pak vyzvala organizace, které mají zájem se do aktivit programu zapojit, aby do 16. října tohoto roku předložily návrhy svých projektů. Na jejich realizaci Evropská komise přispěje celkem 44 miliony eur.

V prvním kole výzev se mohou o finanční podporu ucházet veřejné a soukromé subjekty členských států EU, ale také mladí lidé registrovaní na portálu Evropského sboru solidarity, kteří vytvoří skupinu alespoň pěti účastníků a budou chtít vést svůj vlastní projekt. Organizace musí před podáním žádosti o dotaci nejprve obdržet značku kvality, o kterou si mohou zažádat u národní agentury programu Erasmus+ (v případě ČR je to Dům zahraniční spolupráce). Tato podmínka neplatí pro organizace, které již mají platnou akreditaci Evropské dobrovolné služby či Dobrovolnických činností programu Erasmus+.

Sbor solidarity nabízí celkem čtyři typy aktivit, do kterých se mohou zájemci z členských zemí EU a partnerských států zapojit: dobrovolnické projekty (pro jednotlivce, týmy a organizace), dobrovolnická partnerství (pro dlouhodobé projekty spolupráce zkušených organizací), solidární projekty, stáže a pracovní místa.

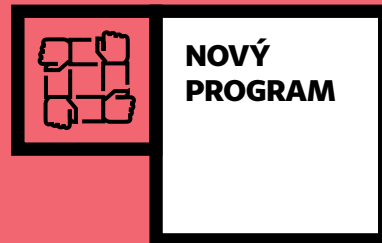
Individuální dobrovolnické projekty trvají dva až 12 měsíců, zatímco týmové dobrovolnické projekty pro skupiny 10–40 dobrovolníků z nejméně dvou různých zemí mohou mít délku dva týdny až dva měsíce. Pro oba typy projektů mají účastníci nárok na finanční

podporu, která pokryje cestovní náklady, ubytování a stravu, kapesné, pojištění, jazykovou podporu a další mimořádné náklady.

Solidární projekty jsou určeny mladým lidem, kteří chtějí pozitivně ovlivnit své okolí, posílit vzájemné porozumění místní komunity, podpořit lokální občanský rozvoj a inspirovat ostatní okolo sebe. Jde o projekty národní, mohou se tedy uskutečnit pouze na území země, kde byla finanční podpora schválena.

V rámci aktivity stáže a pracovní místa získají zapojené organizace podporu při hledání a začleňování nových zaměstnanců a stážistů z ČR a celé EU. Stáže mohou trvat dva až 12 měsíců, pracovní místa od tří do 12 měsíců. Oba typy by měly zahrnovat výukové i tréninkové prvky. Z prostředků Evropské komise jsou na tyto aktivity hrazeny výdaje na cestovní náklady, organizační podporu, relokační příspěvek pro účastníky, jazyková podpora, pojištění, podporu začleňování a další mimořádné náklady.

Během měsíce září plánuje DZS řadu informačních seminářů o grantových příležitostech tohoto nového programu a v pondělí 24. září se v Praze ve Vnitrobloku koná jeho slavnostní zahájení. Více o této akci i o samotném programu najdete na webu dzs.cz.

Bohemistika je jen jeden dílek

Text: Lucie Rychlá / Fotografie: Klára Moldová a DZS

Vystudovala bohemistiku na Univerzitě Karlově a housle na Pražské konzervatoři. Klára Moldová vždycky ráda dělala víc věcí najednou, a tak když viděla požadavky na práci učitelky češtiny v chicagské krajanské komunitě, rozhodla se do toho jít. Teď na tamní škole T. G. Masaryka pracuje v pozici viceprezidentky již šestým rokem. Žije tam i se svým manželem a brzy také prvním potomkem. Jak se s životem za velkou louží poprala, jsem zjišťovala u příležitosti jubilejního desátého setkání učitelů u krajanů a lektorů češtiny v zahraničí, které se uskutečnilo na začátku srpna v sídle DZS.

Nevím, jak to funguje v jiných lokalitách, ale já se musela naučit kromě svých oborů i hodně o vedení neziskové organizace. Dost času zabere taky péče o budovu. Jsou tu tři patra a velká zahrada,“ popisuje svou práci v Chicagu Klára Moldová.

„Kromě výuky kurzů pro děti a dospělé je důležitou náplní mojí práce i příprava a organizování různých kulturních akcí. Každý měsíc jich tu pořádáme hned několik. Jednou ročně navíc organizuji konferenci pro české školy v Severní Americe, abychom se všichni sešli a mohli si vyměnit zkušenosti.“

Pracovat jako učitel v zahraniční komunitě českých krajanů tedy není pro každého, i když podmínky jsou samozřejmě rozdílné v každé lokalitě. Podle Moldové však taková práce rozhodně vyžaduje velkou flexibilitu, otevřenou mysl a ochotu přizpůsobit se tomu, o co mají lidé v komunitě zájem.

„Když jsem sem přijela, začala jsem organizovat akce pro místní Čechy o současné české kultuře, jenže na to nebyli zvyklí a moc na ně nechodili. Postupem času se ale nechali přesvědčit, že česká kultura není jen o Boženě Němcové,“ dodává.

Živé kulturní centrum

Teď už je celá budova školy plně využita. Vyučuje se tu nejen čeština, ale také španělština. Schází se tu různé české spolky, své služby tu příležitostně poskytuje slovenský konzulát a občas se tu pořádají i akce pro místní hispánskou komunitu, která žije v okolní čtvrti. V létě roku 2012 měla být přitom tato budova, postavená v roce 1921, zbouraná pro nedostatek zájmu. „Hezky se na to kouká,“ říká s pýchou v hlase Klára Moldová.

Letos poprvé nebyla škola dokonce schopná otevřít novou první třídu. Chybí vhodné prostory a finance na plat učitelů. Teď jich tu pracuje celkem pět, ale o sobotní výuku dětí je zkrátka velký zájem. V současnosti sem pravidelně dochází zhruba 80 dětí. V naprosté většině jsou bilingvní a mluví česky plynně. Jedna třída je ale určená také pro děti, které se učí češtinu jako druhý jazyk.

„První hodinu se vždycky věnujeme grammatice a pravopisu, dokud se děti soustředí. V dalších dvou hodinách pracujeme na různých projektech. Učíme se písničky, studujeme životy velkých Čechů a taky společně čteme. Naposledy třeba Lucku Luciperku od Ivony Březinové,“ popisuje náplň výuky Moldová.

Z knížek si může česká učitelka celkem vybírat. Škola má totiž svou vlastní knihovničku, která nyní čítá zhruba 3 500 svazků. Vybudovala ji přitom z ničeho a vždycky ráda uvítá zajímavé příspěvky od štědrých dárců.

Literární besedy a kurz vaření

Kromě lekcí češtiny nabízí škola dětem a jejich rodičům i spoustu dalších příležitostí, jak se seznámit s českým jazykem a kulturou. Pravidelně pořádá například literární besedy a různé tvůrčí dílny.

„Naši největší akcí je Noc s Andersenem, kdy děti přespávají ve škole a čtou společně s nějakým pozvaným spisovatelem. Letos nás navštívil básník Radek Malý. Akce se velice povedla, zúčastnilo se jí přes 50 dětí,“ vypráví s úsměvem Klára Moldová.

Dospělí studenti, kteří se na škole učí češtinu jako druhý jazyk ve večerních kur-

zech, si mohli zase vyzkoušet přípravu klasických českých pokrmů jako koprová omáčka s hovězím a knedlíkem nebo bramborová polévka. Již čtvrtým rokem se můžou navíc přihlásit na letní poznávací zájezd do České republiky, který pro ně Moldová sama organizuje.

Během prázdnin naopak do Chicaga přijíždí studenti bohemistiky z Univerzity Karlovy, se kterou škola úzce spolupracuje, a učí tam v rámci intenzivních kurzů češtiny dospělé i děti, včetně těch předškolních.

České kulturní dědictví

Práce učitelů v krajanských komunitách je pestrá a liší se zemi od země. Někde je zájem o výuku češtiny a kulturní akce větší než jinde. Často to závisí právě na osobnosti a angažovanosti samotného učitele. Není to práce snadná, ale jak dokazuje Klára Moldová, může být velmi naplňující.

Dům zahraniční spolupráce vysílá v rámci Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí učitele češtiny celkem do 11 zemí, kromě Spojených států ještě třeba do Rumunska, Ukrajiny, Brazílie nebo Austrálie. Ve 25 zemích zaměstnává také 38 lektorů češtiny na univerzitách.

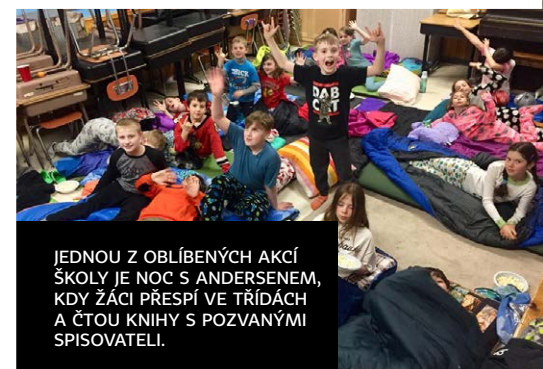
O aktuálně volných místech informuje DZS na svém webu. Na stejném místě si můžete přečíst i o aktivitách v dalších krajanských komunitách a lektorátech. Najdete tam také zdarma ke stažení elektronickou verzi všech vydání bohemistického časopisu Krajiny češtiny, který obsahuje inspirativní články od učitelů češtiny z celého světa.

LETOS SE PRAVIDELNÉ SETKÁNÍ UČITELŮ U KRAJANŮ A LEKTORŮ ČJ V ZAHRAŇÍCH KONALO JIŽ PO DESÁTÉ. DORAZILO NA NĚ ZHRUBA 90 HOSTŮ A NECHYBĚLA ANI KLÁRA MOLDOVÁ (DRUHÁ ZPRAVA V DRUHÉ ŘADĚ).

ČESKÁ ŠKOLA T. G. MASARYKA V CHICAGU BYLA OTEVŘENA V ROCE 1921. NACHÁZÍ SE VE ČTVRTI PILSEN.

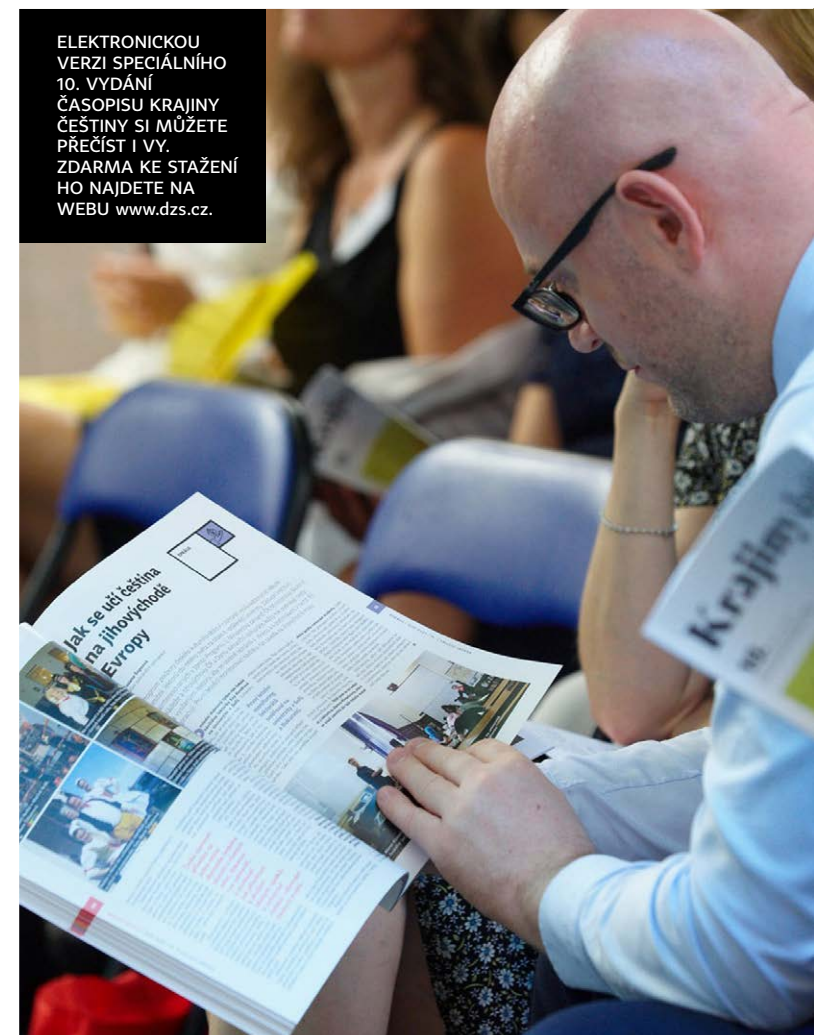
JEDNOU Z OBLÍBENÝCH AKCÍ ŠKOLY JE NOC S ANDERSENEM, KDY ŽÁCI PŘESPÍ VE TŘÍDÁCH A ČTOU KNIHY S POZVANÝMI SPISOVATELI.

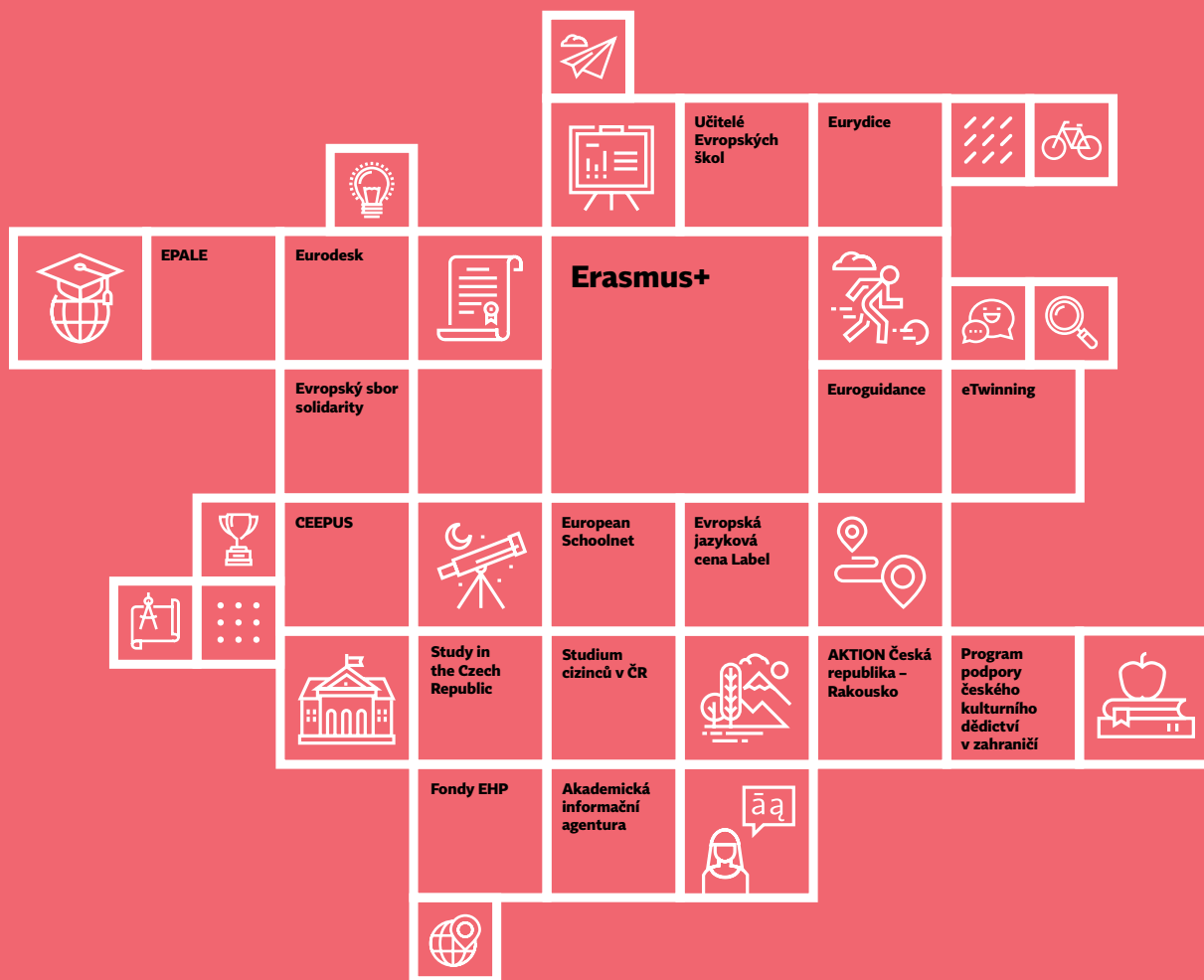
KLÁRA MOLDOVÁ ODJELA DO CHICAGA UČIT ČEŠTINU PŘED ŠESTI LETY. Z NEVYUŽÍVANÉ BUDOVY VYTVOŘILA ŽIVÉ KULTURNÍ CENTRUM.

V PRŮBĚHU CELÉHO ROKU POŘÁDÁ ŠKOLA ŘADU SPOLEČENSKÝCH AKCÍ A TVŮRČÍCH DÍLEN PRO MALÉ I VELKÉ.

ELEKTRONICKOU VERZI SPECIÁLNÍHO 10. VYDÁNÍ ČASOPISU KRAJINY ČEŠTINY SI MŮŽETE PŘEČÍST I VY. ZDARMA KE STAŽENÍ HO NAJDETE NA WEBU www.dzs.cz.

Facebook

www.facebook.com/dumzahrancnispoluprace
www.facebook.com/erasmusplusCR

Instagram

www.instagram.com/dzs_cz

Twitter

twitter.com/dzs_cz

LinkedIn

www.linkedin.com/company/dzs_cz

YouTube

bit.ly/DZStube

Dům zahraniční spolupráce (DZS)

Na Poříčí 1035/4
 110 00 Praha 1

☎ +420 221 850 100

@ info@dzs.cz

www.dzs.cz

www.naerasmusplus.cz